

Natuurtoets Zonnepark Ceresweg Tholen

**Toetsing in het kader van de
Natuurbeschermingswet 1998 en Natuurnetwerk
Nederland**

H.A.M. Prinsen
F. van Vliet

Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

Natuurtoets Zonnepark Ceresweg Tholen

Toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en Natuurnetwerk Nederland

drs. H.A.M. Prinsen, drs. F. van Vliet

Status uitgave: definitief, versie 2.0

Rapportnummer:	14-241
Projectnummer:	14-838
Datum uitgave:	12 december 2014
Projectleider:	Drs. G.F.J. Smit
Naam en adres opdrachtgever:	Delta Energy bv Postbus 5048, 4330 KA Middelburg
Referentie opdrachtgever:	E-mail met gunning, d.d. 19 november 2014
Akkoord voor uitgave:	drs. G.F.J. Smit

Paraaf:

Graag citeren als: Prinsen, H.A.M. & F. van Vliet, 2014. Natuurtoets Zonnepark Ceresweg Tholen. Toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en Natuurnetwerk Nederland. Bureau Waardenburg Rapportnr. 14-241 Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: zonnepark, zonneenergie, natuurtoets, natuurbeschermingswet, Natuurnetwerk Nederland, EHS

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Delta Energy bv

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

Delta Energy bv en dhr A. Geluk zijn voornemens om langs de Ceresweg in de gemeente Tholen een zonnepark te realiseren. Het park wordt met een maximale opwekkingscapaciteit van circa 13 MW en met een oppervlak van 17 hectare het grootste zonnepark van Nederland. Naast het zonnepark wordt in het kader van landschappelijke inpassing aan de zuidzijde van het perceel circa 6 ha aan nieuwe natuur gerealiseerd. Deze ingreep kan effecten hebben op beschermde soorten planten en dieren, beschermde natuurgebieden en Natuurnetwerk Nederland.

Delta Energy bv heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om de effecten op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen en aan te geven op welke wijze negatieve effecten kunnen worden beperkt.

Dit rapport is te beschouwen als de oriëntatiefase van de habitattoets, zoals omschreven in de Natuurbeschermingswet 1998 (artikelen 19d t/m 19j) en vormt een “nee, tenzij-toets” ten aanzien van Natuurnetwerk Nederland.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

Hein Prinsen	rapportage Nbwet
Fleur van Vliet	rapportage NNN
Gerard Smit	projectleiding

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Vanuit Delta Energy werd de opdracht begeleid door de heer René Wisse. Wij danken hem voor de prettige samenwerking.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel.....	7
1.2 Aanpak toetsing Natuurbeschermingswet 1998	7
1.3 Aanpak nee, tenzij-toets NNN	8
2 Ingreep en plangebied.....	11
2.1 De ingreep	11
2.2 Het plangebied	12
3 Plangebied en Natura 2000-gebieden	13
3.1 Zoommeer	14
3.2 Oosterschelde	15
3.3 Voorkomen van habitattypen en soorten in het plangebied	18
4 Effecten op Natura 2000-doelen	23
4.1 Mogelijke effecten en de invloedssfeer van het project.....	23
4.2 Bepaling en beoordeling van effecten	24
4.3 Cumulatieve effecten	25
4.4 Significantie van effecten	25
4.5 Vergunningsplicht.....	25
5 Nee, tenzij-toets NNN	27
5.1 De ligging van het plangebied ten opzicht van het NNN	27
5.2 Effecten op de NNN	27
6 Conclusies.....	29
6.1 Natuurbeschermingswet 1998	29
6.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	29
7 Literatuur.....	31
Bijlage 1 Wettelijk kader.....	33

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Delta Energy bv en dhr A. Geluk zijn voornemens om langs de Ceresweg in de gemeente Tholen een zonnepark te realiseren. Het park wordt met een maximale opwekkingscapaciteit van circa 13 MW en met een oppervlak van 17 hectare het grootste zonnepark van Nederland. Naast het zonnepark wordt in het kader van landschappelijke inpassing aan de zuidzijde van het perceel circa 6 ha aan nieuwe natuur gerealiseerd. Deze ingreep kan effecten hebben op door de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) beschermde natuurgebieden en Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur).

In het rapport wordt verslag gedaan van bronnenonderzoek, bepaling van de effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten) en op het NNN en mogelijkheden voor mitigatie van de effecten.

Het doel is te bepalen of de ingreep kan leiden tot overtredingen van de wetten en regels die zien op bescherming van de natuur. Als dat het geval is, wordt bepaald onder welke voorwaarden vergunning (Nbwet) en/of toestemming (NNN) kan worden verkregen.

1.2 Aanpak toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt in de omgeving van Natura 2000-gebieden Oosterschelde en Zoommeer. Als het project negatieve effecten heeft op deze Natura 2000-gebieden, is een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: "Nbwet") vereist. Ook kunnen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen, te verminderen of te compenseren nodig zijn. Voor een nadere uitleg van het wettelijk kader, zie bijlage 1.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een oriëntatiefase van de habitattoets, dat wil zeggen een verkennend onderzoek naar de effecten op beschermde natuurgebieden (waaronder wij in dit rapport verstaan: Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten).

De centrale vraag van deze toetsing is: bestaat er een reële kans op significante negatieve effecten op beschermde natuurgebieden of kan het optreden van significant negatieve effecten met zekerheid worden uitgesloten?

Meer in detail geeft deze rapportage antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde natuurgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten) liggen binnen de invloedssfeer van het plan/project? Wat zijn de instandhoudingsdoelen voor deze natuurgebieden?

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van de habitattypen, de leefgebieden van soorten of andere natuurwaarden waarvoor de betreffende natuurgebieden zijn aangewezen? Welke functies heeft het plangebied en zijn invloedssfeer voor deze beschermde natuurwaarden?
- Welke effecten op beschermde natuurgebieden heeft de ingreep?
- Welke maatregelen kunnen worden genomen om eventuele effecten te vermijden of te verminderen? Hoe effectief zijn deze mitigerende maatregelen?
- Wat zijn de effecten van het plan/project als deze worden beschouwd in samenhang met andere activiteiten en plannen, met andere woorden, wat zijn de cumulatieve effecten?
- Is nader onderzoek nodig ?
- Kunnen significante effecten (inclusief cumulatieve effecten) significant worden uitgesloten?
- Moet voor het project vergunning worden aangevraagd?
- Moet voor de vergunningsaanvraag een nadere toetsing worden uitgevoerd?

De uitkomsten van het onderzoek kunnen als volgt zijn:

- Er treden met zekerheid *geen effecten* op; er is geen vergunning op grond van de NBWet nodig en evenmin aanvullende maatregelen. Wel wordt aanbevolen de conclusies van dit onderzoek aan het bevoegd gezag voor te leggen.
- *Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten.* Voor activiteiten die (mogelijk) een significant hebben is een vergunning nodig, die kan worden aangevraagd op basis van een “passende beoordeling” en na het doorlopen van de ADC-toets (zie Bijlage 1). Vooroverleg met het bevoegd gezag is noodzakelijk.
- Er zijn (mogelijk) *wel effecten, maar die zijn beperkt en zeker niet significant*, bepaalt het bevoegd gezag of er vergunning nodig is. In de vergunningsvoorschriften kunnen maatregelen worden opgelegd om negatieve effecten te verminderen of te voorkomen. Deze maatregelen zijn niet nodig om significante effecten te voorkomen.

De effecten van de ingreep worden getoetst aan de instandhoudingsdoelen die voor de gebieden Oosterschelde en Zoommeer gelden. Deze zijn ontleend aan de definitieve aanwijzingsbesluit van 23 december 2009 respectievelijk het ontwerp gebiedendocument van november 2007 gepubliceerd op de website van het Ministerie van Economische Zaken.

1.3 Aanpak nee, tenzij-toets NNN

Voor gebieden die zijn begrensd als Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS), geldt een planologisch beschermingsregime (zie bijlage 1). Voor de provincie Zeeland is dit beschermingsregime verankerd in de ‘Verordening Ruimte Provincie Zeeland 2012’ (VRPZ). Voor plannen, projecten of handelingen binnen het NNN geldt een ‘nee, tenzij’-regime. Dit houdt in een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN is niet toegestaan, tenzij:

- Er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

- Er geen alternatieven zijn.
- De resterende schade (na mitigatie) wordt gecompenseerd.

Voor gronden die grenzen aan het NNN, maar daar zelf buiten liggen, gelden geen beperkingen. Het NNN heeft, in tegenstelling tot Natura 2000, geen 'externe werking'.

Voor het te realiseren zonnepark is een toets uitgevoerd die antwoord geeft op de volgende vragen:

- Ligt het plangebied voor het zonnepark binnen het NNN?

Zo ja:

- Wat zijn de wezenlijke kenmerken en waarden ter plaatse?
- Is er sprake van een significante aantasting van die wezenlijke kenmerken en waarden?
- Wat zijn de mogelijkheden om een eventuele aantasting te beperken?
- Is er een noodzaak voor compensatie van een eventuele aantasting van het NNN?

Volgens het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (Barro) moet onder de 'wezenlijke kenmerken en waarden' worden verstaan: 'de aanwezige natuurwaarden en, voor gebieden met een bestemming *natuur*, tevens potentiële natuurwaarden en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities, voor zover deze natuurwaarden en condities in het licht van de internationale biodiversiteitsdoelstellingen relevant zijn.

De wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden met de aanduiding 'Bestaande natuur' zijn vermeld in het Natuurbeheerplan Zeeland. In het Natuurbeheerplan zijn de natuurdoelen voor deze 'bestaande natuur' gebieden gespecificeerd als natuur- en beheertypen.

2 Ingreep en plangebied

2.1 De ingreep

De ontwikkeling omvat, naast de aanleg van het zonnepark, ook de aanleg van de benodigde infrastructuur zoals parkbekabeling en schakelstations, een zone voor de landschappelijke inpassing, de aanleg van een dijk aan de zuidzijde en de omzetting van agrarische gronden naar agrarisch natuurbeheer. De locatie is gelegen aan de Ceresweg op het eiland Tholen, ter hoogte van de Oesterdam. Figuur 2.1 geeft de beoogde locatie van het zonnepark weer.

Voor de realisatie van het zonnepark worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Graafwerkzaamheden, om kabels ondergronds te leggen (max. 20 cm diepte);
- Plaatsen van kant-en-klare betonconstructies;
- Bevestigen zonnepanelen;
- Realiseren landschappelijke inpassing, in de vorm van:
 - Windsingel van 3 m hoog aan de westzijde;
 - Windsingel van 2 m hoog aan de noord- en oostzijde;
 - Dijklichaam aan de zuidzijde van 3 m hoog.
- Realiseren van nieuwe natuur;

De werkzaamheden duren naar schatting 6 maanden en worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. In donker wordt er niet gewerkt, alleen tussen zonsopgang en zonsondergang.

Figuur 2.1 Locatie zonnepark en de nieuwe natuur

2.2 Het plangebied

Het plangebied is gelegen in het zuidelijk deel van de Schakerloopolder aan de zuidkant van het eiland Tholen (figuur 3.1). Hier wordt aan de zuidzijde van de Ceresweg een landbouwperceel omgevormd tot het zonnepark. Dit perceel is momenteel in gebruik als bouwland waar tot recent o.a. winter tarwe werd verbouwd. Aan de zuidzijde van het zonnepark wordt circa 6 hectare nieuwe natuur gerealiseerd.

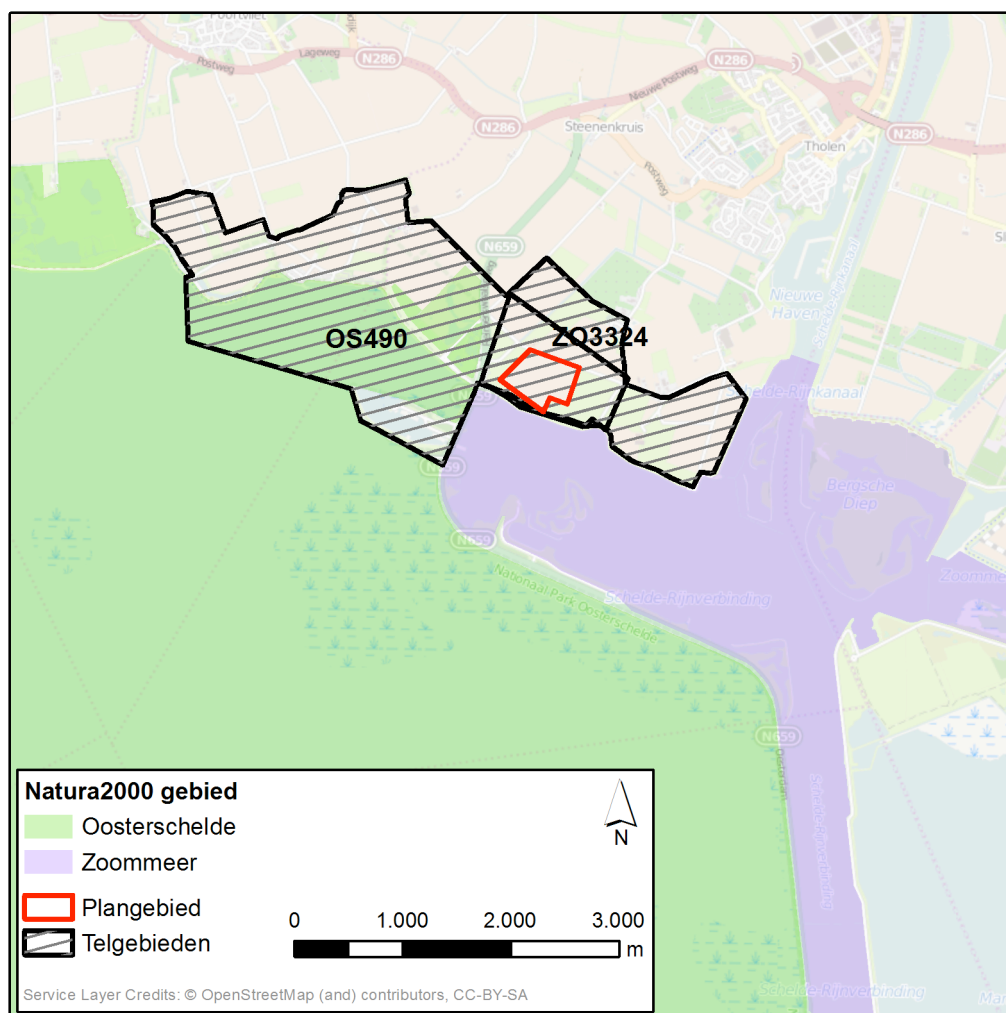
Het plangebied wordt begrensd door de Ceresweg in het noorden, de Cruyshoekweg aan de westzijde, een klein natuurgebied (karrevelden) aan de zuidzijde en vergelijkbare landbouwpercelen aan de oostzijde. Het terrein bestaat uit landbouwgrond met een smalle sloot erlangs. Er is geen opgaande begroeiing en er zijn geen gebouwen of woningen binnen het plangebied aanwezig.

Het plangebied ligt op circa 100 meter binnendijs ten noorden van het Natura 2000-gebied Zoommeer en enkele honderden meters ten noordoosten van het Natura 2000-gebied Oosterschelde (figuur 3.1). Ten westen van het plangebied aan de westzijde van de Reimerswaalseweg ligt binnendijs een inlaag die ook onderdeel vormt van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit gebied is met name van belang als hoogwatervluchtplaats voor steltlopers en vormt een broedgebied voor o.a. visdief.

3 Plangebied en Natura 2000-gebieden

Het plangebied zelf ligt niet in een Natura 2000-gebied. Wel liggen de Natura 2000-gebieden Zoommeer en Oosterschelde in de directe omgeving van het plangebied (figuur 3.1).

In dit hoofdstuk zijn voor de Natura 2000-gebieden Zoommeer en Oosterschelde, de geldende instandhoudingdoelen weergegeven. Ook is aangegeven op welke van deze beschermde natuurwaarden het project mogelijkwerwijs een effect heeft. Hieronder wordt beknopt beargumenteerd op welke aangewezen habitattypen, soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn, broedvogels en niet-broedvogels het project met zekerheid geen effect zal hebben. Deze komen vervolgens in de navolgende hoofdstukken niet meer aan de orde.

Figuur 3.1 Overzicht van de ligging van het plangebied, de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Oosterschelde en Zoommeer en de watervogeltelgebieden OS490 en ZO3324.

3.1 Zoommeer

Voor het Natura 2000-gebied Zoommeer bestaat nog geen definitief aanwijzingsbesluit. Onderstaande informatie is ontleend aan het ontwerp gebiedendocument gepubliceerd door het Ministerie van EZ in november 2007.

3.1.1 Gebiedsbeschrijving

Het Zoommeer is een afgesloten zeearm van het Oosterschelde estuarium die via het kanaal de Eendracht in open verbinding staat met het Volkerak. Dit waterlichaam ontstond in april 1987 toen de Philipsdam werd voltooid. Het Zoommeer was al door de Markiezaatskade (1983) en de Oesterdam (1986) gescheiden van de Oosterschelde. Het zoute getijdenmilieu heeft plaats gemaakt voor een zoet milieu zonder getijde. Een watersysteem met geleidelijke overgangen tussen land en water werd hierbij vervangen door een milieu met scherpe grenzen. De lagere delen van het voormalige intergetijdengebied kwamen voorgoed onder water te staan en 640 ha schorren en 1.134 ha getijdenplaten vielen permanent droog. Sinds 1996 wordt een meer natuurlijk peilbeheer gevoerd en fluctueert het peil ten gevolge van regen, verdamping en rivierafvoer. Er is een brede overgangszone tussen land en water ontstaan. De successie van de vegetatie van zout naar zoet is nog volop gaande en verschilt van plaats tot plaats, waardoor een grote afwisseling aan vegetaties aanwezig is.

3.1.2 Kernopgaven en instandhoudingsdoelen

Voor het Zoommeer gelden twee kernopgaven, te weten:

- 1.12 Hoogwatervluchtplaats vogels: Behoud en herstel ongestoorde hoogwatervluchtplaatsen;
- 1.19 Binnendijkse brakke gebieden: Behoud en ontwikkeling kwaliteit binnendijkse brakke gebieden voor noordse woelmuis *H1340, broedvogels (kluut A132, sterns), overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) H7140_B, schorren en zilte graslanden (binnendijks) H1330_B (bijv. Yerseker Moer), brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje) H6430_B.

Het Natura 2000-gebied Zoommeer is alleen aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De tabellen 3.1 en 3.2 geven een overzicht van de broedvogels en niet-broedvogels waarvoor het gebied is aangewezen, inclusief de daarbijhorende instandhoudingsdoelen.

Tabel 3.1 Soorten broedvogels waarvoor Zoommeer is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: ontwerp-gebiedendocument).

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht aantal paren)
kluut	behoud	behoud	2.000*
strandplevier	behoud	behoud	220*
zwartkopmeeuw	behoud	behoud	400*
visdief	behoud	behoud	6.500*

* draagkracht aantal paren betreft een regionaal doel

Tabel 3.2 Soorten niet-broedvogels waarvoor Zoommeer is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: ontwerp-gebiedendocument).

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht voor seizoensgemiddelde)
fuut	behoud	behoud	170
grauwe gans	behoud	behoud	470
rotgans	behoud	behoud	220
bergeend	behoud	behoud	200
smient	behoud	behoud	800
krakeend	behoud	behoud	180
wintertaling	behoud	behoud	370
pijlstaart	behoud	behoud	90
slobeend	behoud	behoud	90
kuifeend	behoud	behoud	850
meerkoet	behoud	behoud	710
kluut	behoud	behoud	geen

3.2 Oosterschelde

Het Natura 2000-gebied Oosterschelde is op 23 december 2009 definitief aangewezen. Onderstaande gebiedsbeschrijving en instandhoudingsdoelen zijn ontleend aan het definitieve aanwijzingsbesluit.

3.2.1 Gebiedsbeschrijving

Het gebied Oosterschelde is een onderdeel van het voormalige estuarium van de Schelde. Het is een grootschalig getijdenlandschap met een grote mate van natuurlijkheid. In 1986 is de Oosterschelde van de zee afgesloten door een stormvloedkering, die de getijdenwerking nog in enige mate toelaat. Als gevolg van de getijdenstromen vinden erosie- en sedimentatieprocessen plaats die resulteren in een wisselend patroon van schorren, slikken en droogvallende platen (het intergetijden-gebied) met een vaak grillige structuur, ondiep water en diepe getijdengeulen. In de monding van de Oosterschelde bevinden zich de diepste stroomgeulen die plaatselijk een diepte bereiken van 45 meter. Tussen deze stroomgeulen en in het gebied ten

oosten van de Zeelandbrug bevinden zich uitgestrekte gebieden met ondiepe wateren met zandbanken. In het oosten en noorden van het gebied komen grote oppervlakten slikken voor. Binnendijs worden langs de oever een groot aantal karrevelden, inlagen, kreekrestanten en een tweetal eendenkooien tot het gebied gerekend. Deze gebieden bestaan voornamelijk uit vochtige graslanden en open water. Het water, het intergetijdengebied en de binnendijs gelegen gebieden vormen tezamen een grote variatie aan milieutypen. Deze variatie aan milieutypen wordt bepaald door factoren als getij, stroming, watertemperatuur, zoutgehalte, vochthuishouding, hoogteligging, waterkwaliteit en sedimentsamenstelling.

3.2.2 Kernopgaven en instandhoudingsdoelen

Voor de Oosterschelde gelden vier kernopgaven, te weten:

- 1.11 Rust- en foerageergebieden: Behoud slikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedvogels zoals voor bonte strandloper A149, rosse grutto A157, scholekster A130, kanoet A143, steenloper A169 en eider A063 en rustgebieden voor gewone zeehond H1365 en grijze zeehond H1364.
- 1.13 Voortplantingshabitat: Behoud ongestoorde rustplaatsen en optimaal voortplantingshabitat (waaronder embryonale duinen H2110) voor bontbekplevier A137, strandplevier A138, kluut A132, grote stern A191 en dwergstern A195, visdief A193 en grijze zeehond H1364.
- 1.16 Diversiteit schorren en kwelders: Behoud (Waddenzee) en herstel (Delta) van schorren en zilte graslanden (buitendijs) H1330_A met alle successiestadia, zoet-zout overgangen, verscheidenheid in substraat en getijregime en mede als hoogwatervluchtplaats.
- 1.19 Binnendijkse brakke gebieden: Behoud en ontwikkeling kwaliteit binnendijkse brakke gebieden voor noordse woelmuis *H1340, broedvogels (kluut A132, sterns), overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) H7140_B, schorren en zilte graslanden (binnendijs) H1330_B (bijv. Yerseke Moer), brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje) H6430_B en als hoogwatervluchtplaats.

Het Natura 2000-gebied Oosterschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied en als Habitatrichtlijngebied. De tabellen 3.3 en 3.7 geven een overzicht van de habitattypen, soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn en broedvogels en niet-broedvogels waarvoor het gebied is aangewezen, inclusief de daarbij horende instandhoudingsdoelen.

Tabel 3.3 Habitattypen waarvoor Oosterschelde is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: definitief aanwijzingsbesluit).

Naam		Doel oppervlakte	Doel kwaliteit
H1160	Grote baaien	behoud	verbetering
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	uitbreiding	behoud
H1320	Slijkgrasvelden	behoud	behoud
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buiten-dijks)	behoud	behoud
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnen-dijks)	uitbreiding	behoud
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosriet-landen)	uitbreiding	verbetering

Tabel 3.4 Soorten van Bijlage II Habitatrichtlijn waarvoor Oosterschelde is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: definitief aanwijzingsbesluit).

Naam		Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Doel populatie
H1340	Noordse woelmuis	uitbreiding	behoud	uitbreiding
H1365	Gewone zeehond	behoud	uitbreiding	uitbreiding

Tabel 3.5 Soorten broedvogels waarvoor Oosterschelde is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: definitief aanwijzingsbesluit).

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht aantal paren)
bruine kiekendief	behoud	behoud	19
kluut	behoud	behoud	2.000*
bontbekplevier	behoud	behoud	100*
strandplevier	uitbreiding	verbetering	220*
grote stern	behoud	behoud	4.000*
visdief	behoud	behoud	6.500*
noordse stern	behoud	behoud	20
dwergstern	behoud	behoud	300*

* draagkracht aantal paren betreft een regionaal doel

Tabel 3.6 Soorten niet-broedvogels waarvoor Oosterschelde is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: definitief aanwijzingsbesluit).

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht voor seizoensgemiddelde)
dodaars	behoud	behoud	80
fuut	behoud	behoud	370
kuifduiker	behoud	behoud	8
aalscholver	behoud	behoud	360
kleine zilverreiger	behoud	behoud	20
lepelaar	behoud	behoud	30
kleine zwaan	behoud	behoud	geen
grauwe gans	behoud	behoud	2.300
brandgans	behoud	behoud	3.100

rotgans	behoud	behoud	6.300
bergeend	behoud	behoud	2.900
smient	behoud	behoud	12.000
krakeend	behoud	behoud	130
wintertaling	behoud	behoud	1.000
wilde eend	behoud	behoud	5.500
pijlstaart	behoud	behoud	730
slobeend	behoud	behoud	940
brilduiker	behoud	behoud	680
middelste zaagbek	behoud	behoud	350
slechtvalk	behoud	behoud	10
meerkoet	behoud	behoud	1.100
scholekster	behoud	behoud	24.000
kluut	behoud	behoud	510
bontbekplevier	behoud	behoud	280
strandplevier	behoud	behoud	50
goudplevier	behoud	behoud	2.000
zilverplevier	behoud	behoud	4.400
kievit	behoud	behoud	4.500
kanoet	behoud	behoud	7.700
drieteenstrandloper	behoud	behoud	260
bonte strandloper	behoud	behoud	14.100
rosse grutto	behoud	behoud	4.200
wulp	behoud	behoud	6.400
zwarte ruiter	behoud	behoud	310
tureluur	behoud	behoud	1.600
groenpootruiter	behoud	behoud	150
steenloper	behoud	behoud	580

3.3 Voorkomen van habitattypen en soorten in het plangebied

In deze paragraaf wordt het voorkomen besproken van de habitattypen, soorten van bijlage II, broedvogels en niet-broedvogels waarvoor Zoommeer wordt en/of Oosterschelde is aangewezen. Vooral het voorkomen in het plangebied of de invloedssfeer van de ingreep is van belang. Ook wordt aangegeven wat de betekenis van het plangebied is voor de habitattypen en soorten planten en dieren.

3.3.1 Voorkomen van habitattypen waarvoor Oosterschelde is aangewezen

Het project zal volledig buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied Oosterschelde plaatsvinden. Het plangebied heeft geen betekenis voor de habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelen voor de Oosterschelde zijn opgesteld.

3.3.2 Voorkomen van soorten van Bijlage II waarvoor Oosterschelde is aangewezen

Het project zal volledig buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied Oosterschelde plaatsvinden. Het plangebied ligt binnendijs op enkele honderden meters afstand van het Natura 2000-gebied Oosterschelde en heeft daarom geen betekenis voor de aangewezen soorten van Bijlage II. De gewone zeehond heeft geen ligplaatsen in de omgeving van de Oesterdam. De noordse woelmuis komt buitendijs voor, waar concurrerende muizen ontbreken, maar nabij het plangebied is buitendijs geen geschikt habitat voor deze soort aanwezig.

3.3.3 Voorkomen van broedvogels waarvoor Zoommeer en/of Oosterschelde is aangewezen

Voorkomen en huidige functie plangebied voor broedvogels

Door de voortschrijdende vegetatiesuccessie zijn de meeste gebieden in het **Zoommeer** inmiddels ongeschikt voor kustbroedvogels. Op de Prinsesseplaat werden in 2012 nog enkele paren kluten en plevieren geteld en op het Rak en de Boerenplaat kwamen kleine aantallen meeuwen tot broeden (Strucker *et al.* 2013a). Deze soorten foerageren en verblijven voornamelijk binnen het Zoommeer of in aangrenzende gebiedsdelen in de Oosterschelde. Het plangebied en directe omgeving heeft geen betekenis voor de broedvogelsoorten waarvoor het Zoommeer is aangewezen als Natura 2000-gebied (Strucker *et al.* in serie, monitoringsgegevens Rijkswaterstaat).

De Schakerloopolder ten westen van het plangebied aan de westzijde van de Reimerswaalseweg is één van de oudste polders van Tholen. De karrevelden die verloren gegaan zijn tijdens de aanleg van de Oesterdam zijn hier gecompenseerd. In 1988 werd een deel afgegraven zodat een plassengebied met enkele eilandjes ontstond. In 2005 is dit karreveld opgenomen in een groter (40 hectare) natuurgebied dat nu door Staatsbosbeheer wordt beheerd. Dit gebied valt binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied **Oosterschelde**. Karakteristiek voor het gebied is de kolonie kokmeeuwen en visdieven op de eilandjes. Visdieven broeden er met enkele honderden paren in de periode 2006 - 2011 (Strucker *et al.* 2012a). Andere jaarlijkse broedvogels zijn kluut met tientallen broedparen en bontbekplevier met enkele paren. Deze soorten zijn deels gebonden aan het natuurgebied en/of foerageren vooral in de Oosterschelde en/of op het Zoommeer (visdief). Het plangebied heeft geen betekenis voor deze soorten, omdat het grotendeels uit bouwland bestaat en geen interessant foerageerhabitat voor deze soorten biedt. De andere aangewezen broedvogelsoorten van de Oosterschelde komen niet voor in de directe omgeving van het plangebied (Strucker *et al.* in serie, monitoringsgegevens Rijkswaterstaat).

3.3.4 Voorkomen van niet-broedvogels waarvoor Zoommeer en/of Oosterschelde is aangewezen

Voorkomen

Op het **Zoommeer** ten zuiden van de zeedijk komen een aantal watervogelsoorten voor die hier vooral foerageren of rusten. Het betreft vooral de volgende soorten:

krakeend, brilduiker, middelste zaagbek, meerkoet en kuifeend (Krijgsveld *et al.* 2003). Krakeenden zijn herbivore eenden die hier met name onder aan het dijktaalud op algen grazen. Brilduiker en middelste zaagbek kunnen in de winter in grote aantallen rusten op het open water van het Bergsche Diep. Dit zijn vogels die overdag in de Oosterschelde foerageren en 's avonds in de schemering voor en rond zons- ondergang het Zoommeer opvliegen om daar op het open en diepere water te rusten (Gyimesi *et al.* 2010). Meerkoet en kuifeenden rusten en foerageren zowel langs de dijk als op het open water. De voedselbron van deze soorten bestaat vooral uit driehoeksmosselen. Afhankelijk van het aanbod kan de meerkoet overschakelen op gras en algen (wat aanwezig is over de hele lengte van de dijktaaluds). De kuifeend foerageert grotendeels 's nachts, waarbij de vraag is in hoeverre de overdag in het Zoommeer aanwezige vogels in het gebied blijven om te foerageren of zich juist verspreiden over de aanliggende kanalen. De overige soorten niet-broedvogels waarvoor het Zoommeer is aangewezen, zoals diverse ganzen- en herbivore eendensoorten, verblijven vooral elders in het gebied (bijvoorbeeld op en rond de Molenplaat, Prinsesseplaat, Boereplaat, Speelmansplaten en het Rak). (Poot *et al.* 2010).

Van de **binnendijkse omgeving** van het plangebied zijn recente watervogel- telgegevens beschikbaar uit de periode juli 2009 t/m februari 2013 (tabel 3.7). Het betreft maandelijkse tellingen die zijn uitgevoerd tijdens hoogwater in de Oosterschelde. Het plangebied is in deze tellingen onderdeel van een veel groter telgebied dat o.a. de gehele Schakerloopolder beslaat (figuur 3.1).

Van het plangebied zelf en directe omgeving zijn daarnaast recente watervogel- telgegevens beschikbaar uit de periode oktober 2012 t/m juni 2014 (tabel 3.8). Dit betreft maandelijkse tellingen die onafhankelijk van het getij (meestal met laagwater) zijn uitgevoerd.

De karrevelden in de Schakerloopolder ten westen van het plangebied, onderdeel van het Natura 2000-gebied **Oosterschelde**, heeft met name een belangrijke betekenis als dagrustplaats en/of hoogwatervluchtplaats voor de aangewezen niet-broedvogel- soorten grauwe gans, brandgans, rotgans, kievit en kluut en in mindere mate ook voor de aangewezen soorten wilde eend, smient, wintertaling, wulp en goudplevier (tabel 3.7, Strucker *et al.* 2012b, 2013b).

Tabel 3.7 *Seizoensmaxima van soorten niet-broedvogels waarvoor Oosterschelde en/of Zoommeer is aangewezen als Natura 2000-gebied binnen telgebied OS490 in de periode 2009 - 2013. Een seizoen loopt van juli van het ene jaar tot en met juni van het daaropvolgende jaar. Bron: Rijkswaterstaat Centrale Informatievoorziening.*

	Oosterschelde (OS490)			
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Aalscholver	32	7	7	7
Bergeend	11	32	34	26
Bontbekplevier	45	11	23	8
Bonte Strandloper	1	0	4	10
Brandgans	7.250	2.065	2.550	1.107
Brilduiker	21	19	11	19
Dodaars	4	4	0	12
Fuut	27	12	22	22
Goudplevier	86	222	700	140
Grauwe Gans	3.150	711	515	621
Groenpootruiter	6	11	0	6
Kievit	405	1.019	1.375	1.350
Kleine Zilverreiger	0	1	0	0
Kluut	112	95	80	88
Krakeend	7	8	8	2
Kuifduiker	0	0	6	2
Kuifeend	12	9	4	14
Lepelaar	3	3	6	4
Meerkoet	8	17	8	20
Middelste Zaagbek	32	22	67	60
Pijlstaart	0	6	10	10
Rosse Grutto	1	325	360	60
Rotgans	859	615	942	1.006
Scholekster	58	17	116	430
Slechtvalk	1	1	1	0
Slobeend	31	17	24	21
Smient	1.190	824	570	770
Steenloper	13	0	17	15
Tureluur	16	40	18	110
Wilde Eend	251	405	320	413
Wintertaling	80	555	117	360
Wulp	295	334	344	426
Zilverplevier	0	1	2	2
Zwarte Ruiter	7	9	7	8

Tabel 3.8 Seizoensmaxima van soorten niet-broedvogels waarvoor Oosterschelde en/of Zoommeer is aangewezen als Natura 2000-gebied binnen telgebied OS490 in de periode 2009 - 2013. Een seizoen loopt van juli van het ene jaar tot en met juni van het daaropvolgende jaar. Bron: Rijkswaterstaat Centrale Informatievoorziening.

	zoommeer (ZO 3324)	
	2012/2013	2013/2014
Bergeend	4	2
Brandgans	700	1.345
Goudplevier	0	160
Grauwe Gans	340	128
Kievit	80	380
Krakeend	0	52
Kuifeend	0	6
Lepelaar	0	1
Meerkoet	0	24
Rotgans	0	111
Scholekster	8	3
Wilde Eend	121	6
Wulp	4	0
Zwarte Ruiter	1	0

Huidige functie plangebied voor niet-broedvogels

Het plangebied en directe omgeving heeft slechts een geringe betekenis voor de niet-broedvogelsoorten waarvoor het Zoommeer en de Oosterschelde zijn aangewezen als Natura 2000-gebied (tabel 3.8, Strucker *et al.* 2012b, 2013b). In het karrenveld ten zuiden van het plangebied en/of direct omliggende bouwlanden verblijven soms enkele honderden grauwe ganzen, rotganzen en vele honderden brandganzen (tabel 3.8, waarneming.nl). Andere soorten worden hier slechts in geringe aantallen waargenomen, zeker in vergelijking tot de karrevelden aan de westkant van de Reimerswaalseweg. Het perceel waarop het zonnepark wordt ontwikkeld bestaat uit een akker en biedt in de wintermaanden geen interessant foerageerhabitat voor genoemde soorten ganzen die binnendijs voornamelijk op graslanden foerageren.

4 Effecten op Natura 2000-doelen

4.1 Mogelijke effecten en de invloedssfeer van het project

Aanlegfase

De uit te voeren werkzaamheden in de constructiefase – de aanleg van het zonnepark en nieuwe natuurontwikkeling – zouden mogelijk tijdelijke effecten op de natuurwaarden in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Zoommeer en Oosterschelde kunnen hebben. Aangezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied meer dan 100 m bedraagt en het plangebied van de Natura 2000-gebieden is afgeschermd middels de zeedijk, zijn directe effecten op beschermde soorten (Bijlage II Habitatrichtlijn) en habitats in desbetreffende gebieden echter uit te sluiten.

Buiten de desbetreffende Natura 2000-gebieden kan door externe werking wel sprake zijn van indirecte effecten. Er is echter geen sprake van emissie en depositie van schadelijke stoffen. De uitstoot van stikstofoxiden door de te gebruiken werktuigen zal zeer beperkt zijn en bovendien ontbreken voor stikstof zeer gevoelige habitattypen langs de dijk.

Vogels uit nabijgelegen Natura 2000-gebieden die in het plangebied foerageren kunnen tijdens de aanlegfase verstoord worden door het geluid, licht en beweging van materieel. Als er al effecten optreden dan zijn deze zeer tijdelijk van aard en hebben uitsluitend betrekking op het tijdelijk verstoren van vogels. Voor de betrokken vogelsoorten is in de directe omgeving voldoende alternatief leefgebied beschikbaar zodat er geen sprake is van maatgevende verstoring.

Door de activiteiten in de constructiefase treden daarom geen effecten op de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden op.

Exploitatiefase

Onderzoek naar effecten op vogels van zonneparken op basis van zonnepanelen heeft drie verschillende typen effecten laten zien: aanvaringen, habitatverlies en verstoring (tijdens aanlegfase en tijdens gebruiksfase). Op basis van een recente review door Van der Winden *et al.* (2014) kan voor het relatief kleinschalige zonnepark op Tholen effecten van aanvaringen worden uitgesloten. Dit effect speelt met name in grootschalige zonneparken in aride gebieden, grote uitgestrekte droge gebieden in het buitenland, waar vogels de zonnepanelen voor wateroppervlak kunnen aanzien en bij het landen met de panelen kunnen botsen en omkomen. Voorliggend hoofdstuk gaat in op het effect van mogelijk habitatverlies en verstoring van het geplande zonnepark.

Ten aanzien van de volgende aspecten worden op voorhand geen relevante effecten op beschermde soorten verwacht:

Hydrologische veranderingen: de reden hiervoor is dat er geen noemenswaardige hydrologische veranderingen te verwachten zijn.

Emissie en depositie van schadelijke stoffen: de uitstoot van stikstofoxiden door de te gebruiken werktuigen zal zeer beperkt zijn en bovendien ontbreken voor stikstof zeer gevoelige habitattypen langs de dijk.

Verstoring door beweging, licht en geluid in de gebruiksfase: Er is geen sprake van beweging, licht of geluid in de gebruiksfase van het zonnepark anders dan onderhoudswerkzaamheden, dit wijkt niet duidelijk af van het agrarisch gebruik van het plangebied in de huidige situatie.

Veranderingen in verkeersintensiteiten buiten het plangebied: Daar er sprake is van geen of zeer beperkte veranderingen in verkeersintensiteiten is er op voorhand geen reden aan te nemen dat de ingreep zal leiden tot belangrijke effecten.

Veranderingen in recreatiestromen / recreatief gebruik: Daar er sprake is van geen of zeer beperkte veranderingen in recreatief gebruik is er op voorhand geen reden aan te nemen dat de ingreep zal leiden tot belangrijke effecten.

Deze aspecten zijn in deze studie verder buiten beschouwing gelaten.

4.2 Bepaling en beoordeling van effecten

4.2.1 Effecten op habitattypen

Het project zal volledig buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied Oosterschelde plaatsvinden. Er is dus geen sprake van verlies van areaal door ruimtebeslag. Daarnaast is er geen sprake van de emissie van schadelijke stoffen naar lucht, water en/of bodem of van veranderingen in grond- of oppervlaktewateren. Effecten als gevolg van externe werking zijn derhalve niet aan de orde. Verslechtering van de kwaliteit of oppervlakte van de natuurlijke habitats in het Natura 2000-gebied Oosterschelde als gevolg van de aanleg en exploitatie van het zonnepark is daarom op voorhand met zekerheid uit te sluiten.

4.2.2 Effecten op soorten van Bijlage 2 HR

Het project zal volledig buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied Oosterschelde plaatsvinden. Het plangebied ligt binnendijs op enkele honderden meters afstand van het Natura 2000-gebied Oosterschelde en heeft geen betekenis voor de aangewezen soorten van Bijlage II (zie ook paragraaf 3.3.2). Negatieve effecten (verstoring en verslechtering) van het project op de soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn waarvoor Oosterschelde is aangewezen, zijn daarom op voorhand met zekerheid uit te sluiten.

4.2.3 Effecten op broedvogels

Het plangebied en directe omgeving heeft geen betekenis voor de broedvogelsoorten waarvoor het Zoommeer en/of de Oosterschelde is aangewezen als Natura 2000-gebied (zie paragraaf 3.3.3). Negatieve effecten (verstoring en verslechtering) van het project op de broedvogelsoorten waarvoor deze gebieden zijn aangewezen, zijn daarom op voorhand met zekerheid uit te sluiten.

4.2.4 Effecten op niet-broedvogels

Het plangebied heeft slechts een geringe betekenis voor de niet-broedvogelsoorten waarvoor het Zoommeer en/of de Oosterschelde is aangewezen als Natura 2000-gebied (zie paragraaf 3.3.4). Verstoringseffecten in de gebruiksfase zijn niet aan de orde. Voor de soorten die in de huidige situatie zo nu en dan van het plangebied gebruik maken, geldt dat het ruimtebeslag door het geplande zonnepark een verwaarloosbaar ($<<1\%$) oppervlak betreft van hun totale leefgebied in en rond de desbetreffende Natura 2000-gebieden. De betrokken aantallen vogels kunnen makkelijk uitwijken naar nabijgelegen rust- en foerageergebieden in de omgeving. Negatieve effecten (verstoring en verslechtering) van het project op de niet-broedvogelsoorten waarvoor het Zoommeer en/of de Oosterschelde zijn aangewezen, zijn daarom op voorhand met zekerheid uit te sluiten.

4.3 Cumulatieve effecten

Omdat er geen effecten zijn, is het niet nodig naar cumulatieve effecten onderzoek te doen.

4.4 Significantie van effecten

Omdat er geen effecten zijn, is het uitgesloten dat er significante effecten zijn.

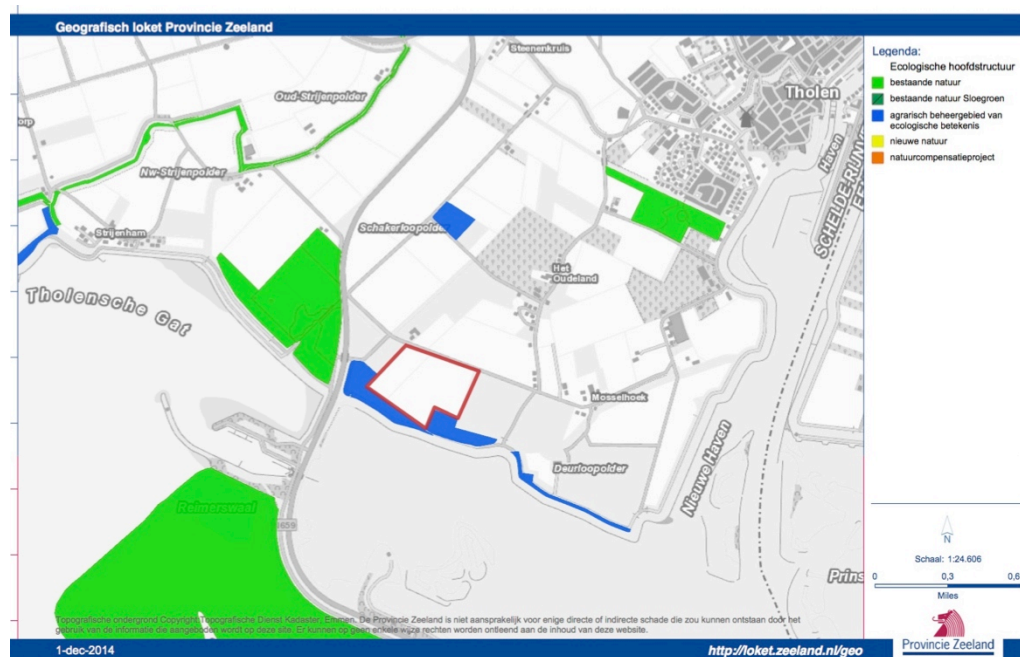
4.5 Vergunningsplicht

Op grond van de in dit rapport gepresenteerde objectieve gegevens zijn negatieve effecten als gevolg van de ingreep op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden Oosterschelde en Zoommeer uitgesloten. Omdat er geen sprake zal zijn van een verslechtering van habitattypen of leefgebieden of significante verstoring van aangewezen soorten wordt een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet niet nodig geacht. De beoordeling voor de noodzaak van een vergunning ligt bij het bevoegd gezag.

5 Nee, tenzij-toets NNN

5.1 De ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN

Het plangebied van het zonnepark en de nieuw te realiseren natuur ligt *niet* binnen het NNN (zie figuur 5.1). Het plangebied grenst wel direct aan het NNN. Aan de zuidzijde van het plangebied liggen twee percelen die deel uitmaken van het NNN. Deze percelen zijn in het Natuurbeheerplan Zeeland aangemerkt als 'Agrarisch beheergebieden van ecologische betekenis' (gebiedsnaam Schakerloopolder). Voor deze percelen geldt het beheertype 'A02.01 Botanisch waardevol grasland' met als pakket(groep): "botanisch hooiland om bestaande natuurwaarden in stand te houden of te ontwikkelen door een hooilandbeheer (A02.01.02)". Deze beheertypen- en pakketten vormen de wezenlijke kenmerken en waarden van deze NNN-percelen.

Figuur 5.1 Ligging van het plangebied voor het zonnepark aan de Ceresweg te Tholen (rood omlijnd) ten opzichte van het Nederlands Natuur Netwerk (Bron: Geoloket Provincie Zeeland).

5.2 Effecten op de NNN

De voorgenomen ingreep vindt plaats buiten het NNN. Directe effecten op het NNN, zoals ruimtebeslag, zijn dan ook uit te sluiten. Het beschermingsregime van het NNN kent geen externe werking, zodat er geen toets hoeft plaats te vinden van indirecte effecten op het NNN. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat geen sprake is van emissie en depositie van schadelijke stoffen of hydrologische veranderingen. Het zuidelijke deel van het perceel waarop het zonnepark wordt ontwikkeld, grenzend aan het NNN, wordt ingericht als nieuwe natuur. Deze natuur krijgt een beheer dat gericht

is op de realisatie van botanisch hooiland, zoals dat ook plaatsvindt op de percelen ten zuiden van het plangebied. Door deze aanleg van de nieuwe natuur wordt het bestaande NNN ten zuiden versterkt en levert de planontwikkeling een positieve bijdrage aan het NNN.

6 Conclusies

6.1 Natuurbeschermingswet 1998

Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden Oosterschelde en Zoommeer ten gevolge van het geplande zonnepark aan de Ceresweg op Tholen zijn uitgesloten. Een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet wordt niet nodig geacht.

N.B. De beoordeling van de noodzaak voor een vergunning ligt bij het bevoegd gezag. De conclusie van Bureau Waardenburg heeft geen rechtskracht.

6.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De voorgenomen ingreep vindt plaats buiten het NNN. Significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn uitgesloten.

7 Literatuur

- Gyimesi, A., R.R. Smits & H.A.M. Prinsen, 2010. Vliegbewegingen van ganzen, eenden en steltlopers in het zoekgebied van hoogspanningsverbinding ZW380. Radaronderzoek rond het oostelijke deel van de Oosterschelde in winter 2009/2010. Rapport 10-084, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Krijgsveld, K.L., T.J. Boudewijn & M.J.M. Poot, 2002. Toetsing van effecten van baggerstort in het Bergsche Diep in relatie tot de Vogelrichtlijn. Een studie naar de mogelijke effecten op vogels in de speciale beschermingszones het Zoommeer en de Oosterschelde. Rapport 03-003, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Poot, M.J.M., H.A.M. Prinsen, F. van Vliet & M. van der Valk, 2010. Beoordeling van effecten op natuurwaarden door uitbreiding recreatievoorzieningen en appartementen Speelmansplaten. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en faunawet. Rapport 10-056, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Strucker, R.C.W., M.S.J. Hoekstein & P.A. Wolf, 2010. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2009. RWS Waterdienst BM 10.09. Delta Project Management, Culemborg.
- Strucker, R.C.W., M.S.J. Hoekstein & P.A. Wolf, 2012a. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2011. RWS Waterdienst BM 12.22. Delta Project Management, Culemborg.
- Strucker, R.C.W., F.A. Arts & S. Lillypally, 2012b. Watervogels en zeezoogdieren in de Zoute Delta 2010/2011. RWS Waterdienst BM 12.07. Delta Project Management, Culemborg.
- Strucker, R.C.W., M.S.J. Hoekstein & P.A. Wolf, 2013a. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2012. RWS Centrale Informatievoorziening BM 13.18. Delta Project Management, Culemborg.
- Strucker, R.C.W., F.A. Arts & S. Lillypally, 2013b. Watervogels en zeezoogdieren in de Zoute Delta 2011 / 2012. RWS Centrale Informatievoorziening BM 13.19. Delta Project Management, Culemborg.
- van der Winden, J., F. van Vliet, C. Rein & B. Lane, 2014. Review of the conflict between renewable energy technologies deployment and migratory species. Report 14-019, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Bijlage 1 Wettelijk kader

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) heeft tot doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. De belangrijkste zijn Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten.

Beheerplan

Beheerplan van Natura 2000-gebieden

- Artikel 19a lid 1: Gedeputeerde staten stellen voor een gebied een beheerplan vast waarin wordt beschreven welke instandhoudingsmaatregelen getroffen dienen te worden en op welke wijze. Tevens kan het beheerplan beschrijven welke handelingen en ontwikkelingen in het gebied en daarbuiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling niet in gevaar brengen, mede gelet op de instandhoudingsmaatregelen die worden getroffen.
- lid 3: Tot de inhoud van een beheerplan behoren ten minste
- a. een beschrijving van de beoogde resultaten met het oog op het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding in het aangewezen gebied mede in samenhang met het bestaande gebruik in dat gebied en, voor zover relevant voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling, daarbuiten
 - b. een overzicht op hoofdlijnen van de noodzakelijke maatregelen met het oog op de onder a bedoelde resultaten.
- lid 10: Voor zover er in een beheerplan projecten worden opgenomen die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, wordt het beheerplan eerst vastgesteld nadat gedeputeerde staten een passende beoordeling hebben gemaakt van de gevolgen voor het gebied, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied, en is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.

Habitattoets voor activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden

In de habitattoets dient onderzocht te worden of een activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, negatieve effecten voor een Natura 2000-gebied kan hebben en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. In beginsel dient dit plaats te vinden door middel van een passende beoordeling. Om procedurele redenen kan er voor worden gekozen om een oriëntatiefase – soms ook wel ‘voortoets’ genoemd – te doorlopen. De inhoudelijke studie is in grote lijnen identiek. De oriëntatiefase kan leiden tot de conclusie dat een passende beoordeling noodzakelijk is als significante effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. In de passende beoordeling kan aanvullend onderzoek uitgevoerd worden, er kunnen in de passende beoordeling ook mitigerende maatregelen opgenomen worden die er voor zorgen dat significante effecten met zekerheid zijn uit te sluiten.

In een ‘oriëntatiefase’ of ‘passende beoordeling’ worden de effecten apart en in samenhang met die van andere plannen en projecten (‘cumulatieve effecten’) beoordeeld. In de oriëntatiefase dient de beoordeling plaats te vinden zonder de

mitigerende maatregelen mee te wegen, al kan het zinvol zijn de mitigatiemogelijkheden vast in beeld te brengen.

De toetsen kunnen de volgende uitkomsten hebben.

- Er treden met zekerheid *geen effecten* op; er is geen vergunning op grond van de NBwet nodig en evenmin aanvullende maatregelen. Wel wordt aanbevolen de conclusies van dit onderzoek aan het bevoegd gezag voor te leggen.
- *Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten*. Voor activiteiten die (mogelijk) een significant hebben is een vergunning nodig, die kan worden aangevraagd op basis van een “passende beoordeling” en na het doorlopen van de ADC-toets (zie Bijlage 1). Vooroverleg met het bevoegd gezag is noodzakelijk.
- Er zijn (mogelijk) *wel effecten, maar die zijn beperkt en zeker niet significant*, bepaalt het bevoegd gezag of er vergunning nodig is. In de vergunningsvoorschriften kunnen maatregelen worden opgelegd om negatieve effecten te verminderen of te voorkomen. Deze maatregelen zijn niet nodig om significante effecten te voorkomen.

Het verdient altijd aanbeveling de uitkomsten van de toets met het bevoegd gezag te bespreken.

Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten mag een vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Habitattoets: de toetsing van projecten en plannen volgens de Nbwet (verkort)

Artikel 19d, lid1: Het is verboden zonder vergunning (...) projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling (...) de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e: [Het bevoegd gezag] houdt bij het verlenen van een vergunning rekening

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, kan hebben voor een Natura 2000-gebied;
- b. met een vastgesteld beheerplan, en
- c. vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Artikel 19f, lid1: Voor projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt de initiatiefnemer een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.

Artikel 19g, lid 1:	Indien een passende beoordeling is voorgeschreven kan een vergunning slechts worden verleend indien [het bevoegd gezag] zich op grond van de passende beoordeling ervan heeft verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast.
lid 2:	Bij ontstentenis van alternatieve oplossingen voor een project kan [het bevoegd gezag] ten aanzien van Natura 2000-gebieden waar geen prioritair type natuurlijke habitat of prioritaire soort voorkomt, een vergunning voor het realiseren van het desbetreffende project slechts verlenen om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.
lid 3:	Ten aanzien van Natura 2000-gebieden waar een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort voorkomt, kan [het bevoegd gezag] bij ontstentenis van alternatieve oplossingen voor een project of andere handeling een vergunning slechts verlenen: a. op argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of voor het milieu wezenlijke gunstige effecten of b. na advies van de Commissie van de Europese Gemeenschappen om andere dwingende redenen van groot openbaar belang.
Artikel 19h, lid 1:	Indien een vergunning om dwingende redenen van groot openbaar belang wordt verleend voor projecten, waarvan niet met zekerheid vaststaat dat die de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet aantasten, verbindt [het bevoegd gezag] aan die vergunning in ieder geval het voorschrift inhoudende de verplichting compenserende maatregelen te treffen.
N.B. Het bevoegd gezag is meestal gedeputeerde staten van plaats waar het project plaatsvindt, maar soms is dat de minister van EZ.	
Artikel 19j, lid 1:	Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen rekening a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en b. met het voor dat gebied vastgestelde beheerplan.
lid 2:	Voor plannen, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling.

Cumulatieve effecten

In het onderzoek naar cumulatieve effecten, wordt het effect van het onderhavige plan of project in combinatie met andere ingrepen in beeld gebracht. Met andere woorden: in een studie naar de cumulatieve effecten dienen *alle* activiteiten (bestaand gebruik, nieuwe projecten) en plannen te worden betrokken, die op dezelfde instandhoudingsdoelstellingen negatieve effecten kunnen hebben als het eigen project/plan. Het doet daarbij in beginsel niet ter zake of er een verband is tussen het eigen project/plan en de andere projecten en plannen, of dat de effecten tijdelijk zijn of (naar verwachting) slechts beperkt van omvang zijn.

Significantie

Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van menselijk handelen het verwezenlijken van de instandhoudingsdoelen sterk wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. Dat is in ieder geval zo, als het oppervlak van een habitatype of een leefgebied of de kwaliteit van habitatype of leefgebied of de omvang van een populatie lager wordt dan genoemd in de instandhoudingsdoelen in het

aanwijzingsbesluit. In de Leidraad bepaling Significantie wordt het begrip 'significante gevolgen' toegelicht.¹

Externe werking

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Bestaand gebruik

Bestaand gebruik volgens de Nbwet is gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag. Bestaand gebruik dat zeker geen significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied heeft, kan zonder vergunning worden voortgezet. Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten is een vergunning nodig.

Artikel 19d, lid 2: Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen, waaronder bestaand gebruik, alsmede de wijzigingen daarvan, overeenkomstig een beheerplan.

lid 4: Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op bestaand gebruik, behoudens indien dat gebruik een project is dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied.

Beschermde natuurmonumenten

Het is niet toegestaan (zonder vergunning) handelingen te verrichten die het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke waarde van beschermde natuurmonumenten aantasten. De toetsing voor beschermde natuurmonumenten is tamelijk licht. Er hoeft bijvoorbeeld geen sprake te zijn van een (dwingende) reden van groot openbaar belang, er is geen verplichte alternatievenafweging en geen compensatieplicht. Dit lichte toetsingskader is ook van toepassing op de zogenaamde "oude doelen", de doelen op het gebied van natuurschoon en natuurwetenschappelijke betekenis van (voormalige) staats- en beschermde natuurmonumenten, die zijn opgegaan in de nieuwe Natura 2000-gebieden.

Zorgplicht

Artikel 19i legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te laten of, als dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

¹ Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Publicatie Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

In het *Omgevingsplan Zeeland 2012 – 2018* staan de provinciale spelregels hoe om te gaan met het NNN. De Provincie beschermt alle bestaande natuurgebieden en de agrarische gebieden van ecologische betekenis planologisch. Rond natuurgebieden geldt een zone van 100 meter waar bij nieuwe ontwikkelingen wordt beoordeeld of er gevolgen zijn voor de natuur. De gemeenten dienen de bestaande natuurgebieden en de agrarische gebieden van ecologische betekenis via een passende bestemming te beschermen.

Het beschermingsregime voor het NNN zoals globaal verwoord in het Omgevingsplan Zeeland in verder verankerd in de '*Verordening Ruimte Provincie Zeeland 2012*' (VRPZ). Voor plannen, projecten of handelingen binnen het NNN geldt een 'nee, tenzij'-regime. Dit houdt in een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN is niet toegestaan, tenzij:

- Er sprake is van redenen van groot openbaar belang.
- Er geen alternatieven zijn.
- De resterende schade (na mitigatie) wordt gecompenseerd.

De Provincie volgt de compensatieregeling zoals die door het Rijk wordt opgenomen in de AmvB Ruimte en stelt dus geen aanvullende eisen (Omgevingsplan Zeeland 2012 – 2018).

Voor gronden die grenzen aan de EHS, maar daar zelf buiten liggen, gelden geen beperkingen. De EHS heeft, in tegenstelling tot Natura 2000, geen 'externe werking'.

Het Zeeuwse NNN is in het Natuurbeheerplan Zeeland nader begrensd op provinciaal niveau en wordt jaarlijks herzien. Ook de wezenlijke kenmerken en waarden zijn in het Natuurbeheerplan vermeld.